

PRACOWNIA DOKUMENTACJI ZABYTKÓW
"ARKADA"
43-300 BIELSKO-BIAŁA
ul. Żółtych Kłosów 56

ARCHIWALNY
STAROSTWO POWIATOWE
w Żywcu
ul. Krasieńskiego 13
34-300 ŻYWIEC
- 29 -

**Badania stratygraficzne
wraz z dokumentacją pobadawczą,
analiza historyczno-architektoniczna
ZABYTKOWEGO PAWILONU OGRODOWEGO
„CHIŃSKI DOMEK”
w parku zamkowym w Żywcu**

ZATWIERDZAM PROJEKT BUDOWLANY
stanowiący załącznik nr 2
decyzji znak LB-7351/233/4695/07
z dnia 28.11.2007

Opracował: art. plast. konserwator dzieł sztuki
mgr Jarosław Szpakowicz

Bielsko-Biała, sierpień 2006

artysta plastyk
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr JAROSŁAW SZPAKOWICZ
43-300 BIELSKO-BIAŁA, UL. WITA STWOSZA 45 a
DYPLOM ASP KRAKÓW NR 3283

Spis treści:

- I Cel i zakres opracowania
- II Rys historyczny
- III Opis budynku
- IV Stan zachowania
- V Badania stratygraficzne elewacji
i elementów wyposażenia
- VI Wnioski i założenia konserwatorskie
- VII Fotografie
- VIII Bibliografia
- IX Archiwalia

Wojewódzki
Urząd Ochrony Zabytków
w Katowicach
Delegatura w Bielsku-Białym
43-300 Bielsko-Biała, ul. Powstańców Śląskich
tel./fax 812-37-74

o. Lucek Lyp
zgodnie z postanowieniem
z dn. 31.08.2006.

mgr Marcin Godek
Starszy Inspektor

I Cel i zakres opracowania

Zakres opracowania obejmuje analizę wyników stratygraficznych badań konserwatorskich elewacji oraz elementów wyposażenia i wystroju elewacji, stanu technicznego i stanu zachowania walorów zabytkowych obiektu wraz z analizą historyczną (w oparciu o kwerendy archiwalne). Ma to na celu określenie pierwotnej formy i kolorystyki obiektu, wystroju, oraz jego walorów zabytkowych i architektonicznych. Na bazie w/w badań i analiz sformułowano wnioski i zalecenia konserwatorskie dotyczące możliwości i zasad prowadzenia planowanych prac remontowo - konserwatorskich obiektu. Opracowanie obejmuje również propozycję formy elementów wyposażenia zewnętrznego obiektu w postaci opraw oświetleniowych projektowanego oświetlenia zewnętrznego, zharmonizowanego stylistycznie z architekturą obiektu, jak również propozycję rodzaju nasadzeń zieleni w sąsiedztwie kolumn altany.

Celem opracowania jest określenie zakresu niezbędnych prac, oraz zasad i warunków ich realizacji, zapewniających zachowanie i utrwalenie walorów zabytkowych obiektu, jak również przywrócenia elementów zatartych bądź wtórnie przekształconych.

II Rys historyczny

Założenie zespołu zamkowego datuje się na przełom XV/XVI wieku i przypisuje ówczesnym właścicielom ziemskim Komorowskim. Budowa starego zamku została rozpoczęta prawdopodobnie po 1485 roku przez Mikołaja Komorowskiego. W latach 1566/69 Jan Spytek Komorowski rozbudował zamek w czworoboczną rezydencję renesansową. Na pocz. XVIIIw. powstał ogród zamkowy w formie geometrycznego ogrodu włoskiego (przekształcony w angielski park romantyczny w pocz. XIXw, a następnie w 2 poł. XIXw w park naturalistyczny). Kolejna przebudowa zamku miała miejsce w I poł. XVII wieku, kiedy obiekt był własnością królewską.

Od 1678r. Żywiecczyzna należała do rodziny Wielopolskich. Majątki te z czasem uległy podziałom między kolejnych spadkobierców. Część Żywiecczyzny z Żywcem i zespołem zamkowo-parkowym, jeden ze spadkobierców - Adam Wielopolski w 1838r. sprzedał Arcyksięciu Ludwikowi Habsburgowi. Karol Ludwik Habsburg polecił sporządzić inwentaryzację rysunkową założenia. Według inwentaryzacji od północy, wschodu i południa otaczał zamek ciąg oficyn. W 1847r. właścicielem zespołu został arcyksiążę Albrecht, który na terenie Żywiecczyzny prowadził ożywioną działalność gospodarczą. W 1882r. arcyksiążę przystąpił do przebudowy zamku, chcąc uczynić z niego okazałą rezydencję magnacką.

Jak wspomniano wyżej - początkowo na pd od starego zamku - w części pn obecnego terenu zajmowanego przez park - rozciągał się kwaterowy ogród „włoski” założony ok. 1712r., powiększony w 1715r. Forma tego ogrodu znana jest z planu z ok. 1800r. W tym czasie - jak podają źródła - w obecnym miejscu zlokalizowany był budynek altany. Jednakże inwentarz z 1790r. opisuje wygląd altany inaczej niż obecny chiński domek, z czego należy wnioskować, że był to budynek parterowy i o innej architekturze. Znaczy to, że pierwotnie istniała w tym miejscu inna altana. Po 1807r. ogród o układzie geometrycznym przekomponowano na romantyczny park krajobrazowy w stylu angielskim z malowniczo wijącymi się ścieżkami, kanałem i sztucznie utworzoną wyspą. Należy przypuszczać, że wówczas poprzednią altanę przebudowano na chiński domek. Zatem czas jego powstania w obecnej formie należy określić na pocz. XIXw., a dokładniej na lata 1807-data ślubu - a 1817 - data rozvodu Wielopolskich i ich angielskiego ogrodu. Rozplanowanie parku w tym okresie widoczne na planie katastralnym z roku 1844. W 2 poł. XIXw. park znacznie przekształcono w duchu naturalistycznym z zachowaniem dawnego układu w obrębie kanału i wyspy a także powiększono teren w kierunku południowym. Kompozycja z 2 poł. XIXw. w zasadzie zachowana do czasów obecnych. Cechą charakterystyczną parku od XVIIIw. po wiek XX jest brak powiązania kompozycyjnego z zamkiem.

Chiński domek za czasów Habsburgów był kilkakrotnie remontowany. Odnalezione są dwie plansze z rzutami altany z ok. 1897r. (patrz załączone archiwalia) wykonane najprawdopodobniej w związku z planowanym jej remontem przez arcyksięcia Karola Stefana w pierwszych latach jego działalności. W 1926r. nastąpiła ponowna restauracja domku chińskiego łącznie z wymianą pokrycia gontowego. Jednocześnie opływająca wyspę młynówka została wybrukowana kamieniem rzecznym.

Domek chiński jest najbardziej charakterystycznym motywem parku żywieckiego, jest ponadto jednym z niewielu zachowanych tego typu pawilonów parkowych na terenie kraju (podobne altany w stylu chińskiej architektury znajdują się w parkach pałacowych w Wilanowie, w Puławach, w parku Szczytnickim).

Pawilon ogrodowy (altana) został zbudowany w formie nawiązującej do chińskiej architektury, w ramach przebudowy parku na romantyczny park krajobrazowy w stylu angielskim, komponowanym - zgodnie z ówczesną (pocz. XIXw) modą - według mody chińskiej. Styl ten wynikał z postawy pełnego zwrotu ku naturze, w formach swobodnych, krajobrazowych, z zastosowaniem elementów małej architektury i budowli ogrodowych o cechach formalnych właściwych architekturze chińskiej.

III Opis obiektu

Pawilon posadowiony w centrum parku przyzamkowego (dawnego angielskiego ogrodu), na wyspie, w kierunku południowym od budynków zamkowych. Wyspa dostępna dwoma mostkami.

Obiekt murowany z cegły i potynkowany, na rzucie ośmioboku, piętrowy. Na parterze i na piętrze po jednym pokoju nakrytym sufitem. Stropy drewniane. Na zewnątrz, ponad parterem drewniany balkon, obiegający dookoła całą budowlę, wsparty na ośmiu murowanych kolumnach ustawionych na liniach wierzchołków ośmioboku, dostępny za pomocą drewnianych schodów zewnętrznych. Dach ośmioboczny z szerokim okapem, złożony z dwóch kondygnacji lekko wklęsłych, przedzielonych pionowymi ściankami, kryty gontem. W ściankach między dachami okienka z żaluzjami. Na szczycie dachu kula, a nad nią w wieńcu liściastym herb Wielopolskich - Strykoń - założycieli ogrodu.

Okna prostokątne zamknięte drewnianymi żaluzjami. Na każdym narożniku dachu w obu kondygnacjach niegdyś zawieszane były drewniane lampiony. Rynny zakończone czterema wodorzygaczami w kształcie smoczych głów. Na każdej kondygnacji po siedem okien i drzwi wejściowe. Podłogi w izbach obu kondygnacji z desek.

IV Stan zachowania

Altana pod względem architektury, bryły, wystroju i wyposażenia zachowała zasadniczo pierwotną formę, tj. formę z pocz. XIXw., jaką nadano obiektowi po przebudowie poprzedniej altany na "Chiński Domek". Ze względu na to, że altana znajdowała się pod stałą opieką administratora parku - w miarę możliwości dokonywano w niej regularnych zabezpieczeń. Dzięki temu stan techniczny obiektu jest ogólnie zadowalający. Jednakże brak poważniejszych remontów na przestrzeni ostatnich lat spowodował znaczną destrukcję mniej trwałych elementów konstrukcyjnych, tj. elementów drewnianych. W konsekwencji w złym stanie - kwalifikującym się do całkowitej wymiany - jest gontowe pokrycie dachu oraz podbitka okapów dachowych. Częściowo zbutwiały są też niektóre elementy balustrady balkonu i schodów, oraz deskowanie stropu balkonu. Część deskowania stropu balkonu została kilka lat temu wymieniona, jednakże wprowadzono zbyt wąskie deski, ponadto ułożone niezgodnie z geometrią balkonu. Stanowi to istotny dysonans architektoniczny, jak również obniża walory zabytkowe obiektu. Wobec powyższego również ten element kwalifikuje się do wymiany, z wprowadzeniem desek o odpowiedniej szerokości i układzie. Ściany murowane altany na elewacjach miejscami wykazują zawilgocenie i miejscowe odpażenia tynków, co kwalifikuje je do remontu. Stolarka okienna - ze

względu na niedawny remont zasadniczo nie wymaga remontu. Jednakże remontem nie objęto okiennic strychowych, które takiego remontu wymagają. Ponadto okiennice z żaluzjami zostały wyremontowane bez zapewnienia sprawności działania mechanizmu żaluzji, jak również w części stolarki funkcjonują współczesne okucia (klamki, zawiasy) dysharmonijne z zabytkowym charakterem obiektu. Nawierzchnia otoczenia altany z bloków kamienia piaskowego wykazuje miejscowe ubytki oraz liczne nierówności, wymagające również remontu.

V Badania stratygraficzne na elewacjach

Miejsca wykonania odkrywek sondażowych:

- Fot. 26 - odkrywka sondażowa S1 - stopień schodowy,
- Fot. 27- stopień schodowy, odkrywka naturalna,
- Fot. 28- słupek balustrady schodowej- odkrywka sondażowa,
- Fot. 29 - deskowanie stropu balkonu - odkrywka sondażowa,
- Fot. 30 - podbitka okapu dachu dolnego - odkrywka naturalna,
- Fot. 31,32 - ścianka drewniana między dachami - odkrywki sondażowe,
- Fot. 33 - odkrywka sondażowa F1 - przyziemie kolumny,
- Fot. 34 - odkrywka sondażowa F2 - górna część kolumny,
- Fot. 35 - odkrywka sondażowa E1 - ściana przy listwie wykończeniowej na balkonie,
- Fot. 36 - odkrywka sondażowa E2 - ściana przy oknie na 1 piętrze,
- Fot. 37 - odkrywka sondażowa EC1 - ściana przyziemia,
- Fot. 38 - odkrywka sondażowa ED4 - ściana przyziemia - strefa przy schodach,
- Fot. 39- odkrywka sondażowa E3 - ściana pod oknem na 1 piętrze,
- Fot. 40 - odkrywka sondażowa Pp1 - ściana przy podłodze balkonu na 1 piętrze,
- Fot. 41 - odkrywka sondażowa Pp2- ściana przy podłodze balkonu na 1 piętrze,
- Fot. 42 - odkrywka sondażowa Po2 - ściana pod oknem na 1 piętrze,
- Fot. 43 - odkrywka sondażowa Po3 - ściana przy oknie na 1 piętrze,
- Fot. 44 - odkrywka sondażowa Fd1 - dolna partia kolumny,
- Fot. 45 - odkrywka sondażowa Pp1 - ściana przy podłodze balkonu na 1 piętrze,

Wyniki:

Elewacje:

Na ścianach ceglanych wyprawa tynkowa wapienno-piaskowa zatarta na gładko, z miejscowymi uzupełnieniami mocniejszymi tynkami cementowo-wapiennymi. Na tynkach 5-6 warstw farb mineralnej: pobiała wapienna (lub biało-kremowa farba mineralna), następnie kolory: żółty, biały, beżowy, żółty, żółto-pomarańczowy, biały. W okolicy okien na piętrze stwierdzono występowanie dodatkowej, jednakże wtórnej kolorystyki o odcieniach: zielonym i brązowym (prawdopodobnie pochodzą z późniejszych malowanych opasek wokół okien).

Warstwa oryginalna:

Bezpośrednio na tynku wapienno - piaskowym stwierdzono obecność pobiału wapiennej, która stanowiła oryginalną kolorystykę elewacji. Pierwotnie wokół okien nie występowały malowane opaski. Od czasu budowy altany do chwili obecnej była ona wielokrotnie odnawiana, z wprowadzaniem różnorodnych odcieni kolorystyki. Częściowo powyższe zmiany można prześledzić na podstawie dostępnych archiwalnych materiałów ikonograficznych: w 1898r. altana miała kolor żółty z białym opaskami wokół okien, podbitkę okapu białą, stolarkę zieloną, balkon ugrowy, w 1911r. balkon brązowy, dach czerwony, elewacje żółto-piaskowe, w latach 30-tych XXw. (fot. cz.-b.) podbitka okapu ciemna, ścianka z desek między oknami ciemna (prawdopodobnie zielona), elewacje bez opasek, w 1967r. elewacje jasne bez opasek wokół okien, ścianka między dachami jasna, w 2001r. elewacje żółte, stolarka w całości brązowa. W 2004r. elewacje altany pomalowane w kolorze białym, stolarka okienna w kolorze zielonym.

Kolumny:

Kolumny odlewane betonowe (złożone z trzech odrębnych elementów: stopa, trzon, głowica), wykończone powierzchniowym, gładkim tynkiem mineralnym. Na tynku 5-6 warstw farby mineralnej: pobiała wapienna (lub biało-kremowa farba mineralna), następnie kolory: żółty, beżowy, biały, beżowy, żółty, biały.

Warstwa oryginalna:

Bezpośrednio na wykończeniowym tynku mineralnym stwierdzono obecność pobiału wapiennej, która stanowiła oryginalną kolorystykę elewacji.

Elementy drewniane: balkon ze stropem, schody z balustradą, stolarka okien strychowych:

Na zachowanych pierwotnych elementach drewnianych schodów, stropów i balustrady stwierdzono występowanie kilku warstw wymalowań farbami olejnymi w kolorach: oliwkowo-zielonym, kremowym, mahoniowym, brązowym.

Warstwa oryginalna:

Pierwotną kolorystykę stolarki balkonu, schodów, balustrady, okien strychowych stanowiło wymalowanie w kolorze oliwkowo-zielonym.

Elementy drewniane: ścianka z desek między dachami:

Na zachowanym deskowaniu ścianki stwierdzono występowanie kilku warstw wymalowań farbami olejnymi w kolorach: oliwkowo-zielonym, żółtym, pomarańczowym, żółtym, białym.

Warstwa oryginalna:

Pierwotną kolorystykę drewnianej ścianki z desek między dachami stanowiło wymalowanie w kolorze oliwkowo-zielonym.

Elementy drewniane: podbitka okapów dachowych z desek:

Na zachowanym deskowaniu podbitek dachowych stwierdzono występowanie kilku warstw wymalowań farbami mineralnymi i olejnymi: bezpośrednio na deskowaniu występuje pobiała wapienna, następnie mineralna farba niebieska (ultramaryna), błękitna, farba olejna ugier jasny, farba olejna brązowa.

Warstwa oryginalna:

Pierwotną kolorystykę drewnianego deskowania podbitek dachowych stanowiła pobiała wapienna.

VI Wnioski i założenia konserwatorskie

Funkcja użytkowa

-Altana ze względu na wysokie walory zabytkowe i architektoniczne winna być przeznaczona na cele użyteczności publicznej z umożliwieniem powszechnego dostępu do obiektu. Obecna funkcja, jaką pełni obiekt w części parteru, tj. letnia kawiarenka - z konserwatorskiego punktu widzenia jest właściwa i można ją utrzymać. Lokalność na piętrze - zasadniczo nieużytkowana (obecnie pełni funkcję magazynową) - winna być przeznaczona na funkcję kulturalną, np. galeria, salka koncertowa. Dopuszcza się również rozwinięcie na piętrze funkcji parteru, jednakże z uwagi na sezonowość kawiarenki (co nie zapewnia stałego użytkowania i opieki) najwłaściwsza byłaby funkcja o charakterze całorocznym.

Elewacje

- Elewacje należy remontować z zachowaniem istniejącej pierwotnej formy i wystroju. Należy usunąć wtórne uzupełnienia i nawarstwienia tynków cementowych, odpażone i odspojone tynki wapienne, oraz wymalowania uzupełnić wyprawę tynkarską, elewacje pomalować w kolorystyce zgodnej z wynikami badań (według odrębnego projektu kolorystycznego). Na podstawie przeprowadzonych sondażowych badań stratygraficznych stwierdzono, że pierwotna kolorystyka ścian i kolumn była biała, natomiast elementów drewnianego wyposażenia w postaci stolarki okiennej, drzwiowej, balkonu i schodów utrzymana była w kolorystyce zielono-oliwkowej. Podbitka okapów dachowych pomalowana była na biało. Ze względu na niedawno przeprowadzony remont stolarki okiennej i drzwiowej parteru i piętra - z nadaniem jej kolorystyki nawiązującej do pierwotnej, tj. zielonej - należy tę stolarkę zachować w obecnej formie, natomiast balkon, schody, balustradę wraz z podsufitką oraz stolarkę strychową pomalować w kolorze jak stolarka okienna i drzwiowa. Należy przy tym zastosować powłokę transparentną - laserunkową, w celu uwidocznienia struktury drewna. W przypadku braku możliwości zastosowania farby transparentnej dopuszcza się możliwość zastosowania farby kryjącej o odpowiednio dobranej kolorystyce. Podbitki okapów zaleca się utrzymać w kolorystyce pokrycia dachu w celu zintegrowania całości elementów dachowych. Ścianka drewniana między dachami wraz ze stolarką okien strychowych pierwotnie utrzymana była w kolorystyce zielono-oliwkowej. Jednakże w celu lepszego zharmonizowania całości architektury zaleca się wprowadzenie na ścianie kolorystyki jak na całości elewacji, natomiast na stolarce okien strychowych kolorystyki zielonej - jak pozostała.

Na podstawie analizy typologicznej istniejących zabytków architektury ogrodowej w stylu chińskim na terenie Polski (podobne altany w stylu chińskiej architektury znajdują się w parkach pałacowych w Wilanowie, w Puławach, w parku Szczytnickim), jak również oryginalnej architektury chińskiej stwierdzono, że często kolumny (niekiedy również inne elementy) utrzymywane były w kolorystyce ceglasto-czerwonej. W związku z powyższym - w celu wzbogacenia ogólnego wyrazu architektonicznego obiektu - dopuszcza się wprowadzenie na kolumny altany takiej właśnie kolorystyki.

- należy wymienić zbutwiałe elementy balustrady schodowej, oraz stropu balkonowego na analogiczne w formie. Ponadto należy wymienić niewłaściwie wykonane nowe deskowanie podsufitki balkonu (deski są zbyt wąskie i wprowadzone niezgodnie z geometrią stropu, w

związku z czym mają niekorzystny wpływ na ogólną architekturę obiektu), poręcz i balustradę ustabilizować,

- okiennice z żaluzjami należy wyremontować z usprawnieniem mechanizmu uchylnego, w części okien, gdzie funkcjonują współczesne - dysharmonijne w formie okucia w postaci zawiasów i klamek - należy je wymienić na analogiczne, jak zachowane w części okien,
- stolarkę okienną poddasza z żaluzjami należy wyremontować, z usprawnieniem mechanizmu uchylnego, stalowe kraty w oknach parteru należy przemaalować na kolor grafit - mat,
- w celu podniesienia walorów użytkowych altany, jak również w celach ekspozycyjnych - dopuszcza się wprowadzenie zewnętrznego oświetlenia własnego altany w postaci stylizowanych lampionów drewnianych usytuowanych w dwóch poziomach: na narożnikach okapu nad balkonem, oraz od spodu stropu balkonu (według formy określonej w nin. opracowaniu),

Dach

- gontowe pokrycie dachu wymienić (klepki o wym. 61cmx8cm) z zastosowaniem gontu łupanego. Gont przed położeniem zaimpregnować.
- kulę z herbem wieńczącą dach należy poddać konserwacji, wykończyć w kolorystyce grafit - mat,
- ze względu na zły stan techniczny należy wymienić całość podbitek okapów dachowych z zastosowaniem desek o analogicznych parametrach wymiarowych,
- rynny z wodorzygaczami poddać konserwacji. W razie stanu nie kwalifikującego się do remontu wymienić na miedziane o analogicznej formie,

Wnętrze

- w izbach obu kondygnacji zachować dekorację sztukatorską w postaci ściennego gzymsu obwodowego i rozety sufitowej, w razie wymiany podłogi w izbie na parterze wprowadzić długie deski podłogowe (najlepiej przez całą długość wnętrza) o odpowiedniej szerokości. W izbie parteru ponadto zaleca się wymianę drewnianych parapetów profilowanych, jak w izbie na piętrze. W izbie na piętrze należy usunąć karnisze i listwę wokół sufitu.

Otoczenie

- nawierzchnię wokół altany poddać remontowi z wymianą elementów niesprawnych i uzupełnieniem ubytków. Należy utrzymać nawierzchnię z płyt z kamienia piaskowego (dopuszcza się alternatywnie zastosowanie nawierzchni z drobnego żwiru). Przy kolumnach zaleca się wprowadzenie - zgodnie ze stanem historycznym - roślinności pnącej, np. podwojnik, kokornak,

Program prac konserwatorskich

Elewacje - Powierzchnie wykonane w narzucie

1. Pomiary i inwentaryzacja elementów dekoracji architektonicznej,
2. Mechaniczne usunięcie z powierzchni elewacji wtórnych nawarstwień w postaci farb,
3. Odkucie wtórnych tynków cementowych miejscowo wprowadzonych, usunięcie warstwy zniszczonego tynku wapiennego z powierzchni elewacji budynku,
4. Oczyszczenie ceglanego wątku muru z pozostałości wapiennych tynków, mechanicznie lub metodą hydrodynamiczną (np. agregatem CP),
5. Wykonanie impregnacji wzmacniającej ceglanego podłoża np. preparatem Tiefengrunt prod. ISPO, lub Funcosil SN prod. Remmers,
6. Wykonanie warstwy tynku podkładowego na powierzchniach oczyszczonych do cegły z gotowej zaprawy np. Trass-Vorspritz-Mortel prod. Tubag.
7. Wykonanie tynków zasadniczych z użyciem gotowej zaprawy np. Tubag Trass-Kalk Maschinenleichtputz, lub np. zaprawy przygotowywanej z wapna trasowego Tubag Trass-Kalk z płukanym kruszywem kwarcowym o granulacji 0,6-0,8 mm, w stosunku 1:3,
8. Na całej powierzchni elewacji proponuje się założenie siatki zbrojącej z włókna szklanego wtopionej w zaprawę np. Ispo-Uni-Armierungsgewebe (lub inny materiał o analogicznych właściwościach). Siatka zapobiega powstawaniu rys konstrukcyjnych i powstałych na połączeniu dwóch rodzajów tynków.
9. Wykonanie warstwy tynku nawierzchniowego na powierzchniach rekonstruowanych oraz części zachowanych elementów (gzyms) z zaprawy np. ISPO Klassik,
10. Wykonanie rekonstrukcji profili ciągnionych z gotowych zapraw, np. Tubag Stuckprofilmortel Grob jak warstwa zasadnicza i Tubag STW 0,4 Stuckoplan Spezial jako warstwa wykończeniowa.
11. Impregnacja całej powierzchni elewacji (z wyjątkiem elementów kamiennych) np. preparatem Siliconimpragrunt prog. ISPO.
12. Wykonanie wymalowań końcowych powierzchni elewacji farbami krzemoorganicznymi o zwiększonej zdolności do samoczyszczenia np. Lotusan STO ISPO (według projektu kolorystyki).
13. Wymiana wszystkich okuć blacharskich, niesprawnych i zerodowanych rynien i rur spustowych – na blachę miedzianą,

artysta plastyk
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr JAROSŁAW SZPAKOWICZ
43-300 BIELSKO-BIAŁA, UL. WITA-STWOSZA 45 a
DYPLOM ASP KRAKÓW NR 3283